

Kalkulacje rolnicze

Łubin wąskolistny słodki

Zainteresowanie nasionami łubinu wyraźnie wzrasta w ostatnich latach. Łubin wąskolistny jest jednym z trzech gatunków łubinu uprawianych w Polsce. Cechuje się on najkrótszym wśród nich okresem wegetacji oraz różnorodnością użytkowania i dużym zróżnicowaniem zarejestrowanych odmian.

Z racji swojego pochodzenia łubiny mają małe wymagania ciepłne przez cały okres wegetacji.

W Polsce najczęściej uprawiany jest łubin wąskolistny i żółty, natomiast znaczenie łubinu białego jest marginalne.

Produkcja towarowa roślin strączkowych w Polsce ma bardzo bogatą tradycję zarówno jako uprawa pożądana w płodozmianie, jak i jako źródło białka roślinnego. Dotychczas największą wielkość produkcji tych roślin w kraju odnotowano w 1988 roku. Obsiano wówczas 450 tys. ha gruntów ornych. Wprowadzenie śrutu sojowej na polski rynek sprawiło, że źródła rodzimego białka roślinnego zostały zmarginalizowane na wiele lat. W 2011 roku wielkość powierzchni zasiewów roślin strączkowych ogółem wynosiła zaledwie 156 818 ha. W kolejnych latach nastąpił powolny wzrost i do roku 2016 powierzchnia ta zwiększyła się ponad dwukrotnie i wynosiła 403 913 ha.

Według GUS w Polsce w 2017 roku powierzchnia uprawy strączkowych jadalnych oraz pastewnych na ziarno łącznie z mieszkankami zbożowo-strączkowymi wyniosła ok. 272 tys. ha.

W Europie największą powierzchnię upraw strączkowych (bez soi) odnotowano w 1965 roku – 13,4 mln ha – i od tego czasu obserwuje się tendencję spadkową – w 2012 roku strączkowe uprawiane były już tylko na 3,733 mln ha, tj. na powierzchni ponad 3,5 razy mniejszej. Podobnie w krajach Unii Europejskiej obserwuje się stale postępujące ograniczenie zasiewów strączkowych – z ponad

5 mln na początku lat 60. ubiegłego wieku do 1,422 mln ha w 2012 roku (3,8 razy mniej). W skali globalnej powierzchnia upraw roślin strączkowych ulega stałemu zwiększeniu i w 2012 roku wynosiła 77,5 mln ha. W Europie stanowią 4,81% światowych zasiewów, w tym w UE – 1,83%

Regres upraw tych roślin wynikał z wielu czynników zarówno biologicznych, jak i ekonomicznych, które wpłynęły na obniżenie rynkowej konkurencyjności rodzimych roślin strączkowych i jej zastępowania w produkcji pasz importowaną śrutą sojową. Warto podkreślić, że roczny koszt importu śruty sojowej z Argentyny i Brazylii przekracza 4 mld zł – przynajmniej połowa tej kwoty mogłaby (powinna) być wykorzystana przez polskich rolników uprawiających łubiny, groch czy bobik.

Współcześnie dąży się do podwyższenia bezpieczeństwa paszowego Polski, zwiększając m.in. areal upraw roślin strączkowych. Trend uniezależniania się od zagranicznych źródeł białka roślinnego znajduje odzwierciedlenie w polityce rolnej Polski, jak i wielu innych krajów Unii Europejskiej. Uprawy roślin strączkowych promowane są i wspierane poprzez dopłaty bezpośrednie – w formie dopłaty do produkcji upraw roślin wysokobiałkowych. Rośliny strączkowe wpisują się również w program Unii Europejskiej dotyczący tak zwanego zazielenienia i związanych z tym dopłat bezpośrednich. Zazielenienie (greening) to obowiązkowe praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska. Jednym z trzech wymogów zazielenienia jest utrzymanie obszarów

proekologicznych na gruntach ornych (EFA) i w tej części mogą uczestniczyć uprawy roślin strączkowych.

Również bardzo ważnym zagadnieniem związanym z uprawą łubinów, często zresztą pomijanym przy kalkulacji opłacalności uprawy, jest jego zdolność do produkcji azotu symbiotycznego, meliorowania gleby, pobierania z głębi gleby składników niedostępnych już dla korzeni zbóż, przerywania rozwoju szkodliwych dla zbóż patogenów odglebowych. **Wszystko to powoduje, że plony zbóż zasianych po łubinie wzrastają beznakładowo o 4–7 dt/ha, a w skrajnych przypadkach nawet aż o 15 dt/ha.** Przy kalkulacji opłacalności należy uwzględnić także fakt, że łubin nie wymaga nawożenia azotowego, a także to, że pozostawia po sobie do wykorzystania przez rośliny następcze 50–70 kg czystego azotu symbiotycznego.

Dotychczas uprawa roślin bobowatych postrzegana była, jako niezbyt intratna i przydatna w gospodarstwie. Mało stabilne i stosunkowo niewysokie plony, zbyt niskie ceny skupu nasion oraz nieuzasadnione uprzedzenia w stosowaniu rodzimych roślin białkowych w żywieniu zwierząt, powodowała słabe zainteresowanie ich uprawą wśród rolników. Obecnie uprawa roślin strączkowych może być opłacalna i pożądana. Oprócz stosowania ich, jako dobrego poplonu, rośliny te mogą również wysoko plonować. Stosowanie właściwej technologii uprawy, wysiew nowych pełnych odmian oraz zmniejszanie bezpośrednich kosztów uprawy, powoduje, że ich uprawa staje się ekonomicznie uzasadniona.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha łubinu wąskolistnego słodkiego wg cen brutto środków do produkcji.

Tabela 1. Kalkulacja uprawy 1 ha łubinu wąskolistnego przy różnych poziomach intensywności

Lp.	Poziom intensywności	Niski 18 dt/ha	Średni 24 dt/ha	Wysoki 30 dt/ha
	Wyszczególnienie			
A	Wartość produkcji	3340	3898	4456
	Nasiona łubinu wąskolistnego (93 zł/dt)	1674	2232	2790
	JPO ¹⁾	945	945	945
	ST ²⁾	721	721	721
1	Materiał siewny	458	458	458
2	Nawozy mineralne	296	592	888
3	Środki ochrony roślin	168	168	168
4	Inne koszty	46	46	46
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	967	1263	1559
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	2373	2635	2897
5	Usługi ³⁾	320	320	320
6	Praca maszyn własnych	449	453	466
7	Pozostałe koszty ⁴⁾	706	706	707
6	Koszty pośrednie (5+6+7)	1475	1479	1493
E	Koszty całkowite (B+D)	2442	2742	3052
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	135,7	114,3	101,7
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	898	1156	1404

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” 2018, KPODR

¹⁾ JPO – jednolita płatność obszarowa,

²⁾ ST – płatność do roślin wysokobiałkowych,

³⁾ kombajnowanie,

⁴⁾ utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty.

Wykorzystano materiały:
PHR, Rośliny Strączkowe, Katalog 2017–2018,
www.nowoczesnauprawa.pl/ Łubin-cenna pasza i dobry przedplon,
www.gospodarz.pl, „AGRO SERWIS”, rośliny strączkowe i motylkowe drobnonasienne,
styczeń 2016 r. Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, Roczniki Naukowe, tom XVIII.
GUS Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2017 r.

Małgorzata Kutnik
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Fot. internet

KRUS informuje...

Od 1 marca br. zmieniły się kwoty miesięcznego przychodu powodujące zmniejszenie lub zawieszenie świadczeń emerytalno-rentowych.

Od 1 marca br. kwoty przychodu powodujące zmniejszenie/zawieszenie emerytury lub renty wynoszą odpowiednio:

- 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, tj. 3 404 zł 70 gr,
- 130% tego wynagrodzenia, tj. 6 322 zł 90 gr.

Nowe kwoty miesięcznego przychodu powodujące zmniejszenie/zawieszenie emerytury lub renty ogłosił komunikatem z dnia 18 lutego 2019 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z ogłoszeniem przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2018 r. (4 863 zł 74 gr).

Podstawa prawna:

Komunikat Prezesa GUS z dnia 11 lutego 2019 r. w sprawie wynagrodzenia w IV kwartale 2018 r. /M.P. z dnia 12 lutego 2019 r. poz. 155/.

Komunikat Prezesa ZUS z dnia 18 lutego 2019 r. w sprawie kwot przychodu odpowiadających 70% i 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za IV kwartał 2018 r. stosowanych przy zmniejszaniu albo zawieszaniu emerytur i rent /M.P. z dnia 20 lutego 2019 r. poz. 200/.

Informacja przekazana za pośrednictwem OR KRUS w Bydgoszczy

Rolnicy – przedsiębiorcy pamiętajcie o złożeniu oświadczenia

31 maja 2019 r. upływa termin na złożenie zaświadczenia do naczelnika właściwego urzędu skarbowego lub oświadczenia o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy.

Zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników – rolnik lub domownik, który pomimo prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i opłacania z tego tytułu dodatkowej składki w KRUS, podlega nadal temu ubezpieczeniu, jeżeli złoży w Kasie zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy.

Jeśli kwota tego podatku przekroczy „roczną kwotę graniczną”, a także jeżeli nie zostanie zachowany powyższy termin złożenia zaświadczenia albo oświadczenia, ubezpieczenie rolnika lub domownika ustanie z dniem, do którego rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć zaświadczenie/oświadczenie w jednostce Kasy, chyba że ten rolnik lub domownik zaprzestął prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w sposób trwały lub okresowy przed upływem tego terminu.

Jednocześnie informujemy, że zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2018 r. (M.P. z 2018 r. poz. 451) roczna kwota graniczna należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za 2018 r. wynosi 3 376 zł.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 299)

Źródło: www.krus.gov.pl

Marta Knop-Kołodziej
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego